Úttörő kulturális élet a devecseri járásban

Színvonalas kulturális életet élnek a devecseri járás úttörői. Február 19-én a veszprémi színházban is bemutatták tudásukat. Képeink az ének és táncegyüttes két csoportját mutatják be szereplés közben.

Az ajkai pajtások énekkara.

A devecseriek „Játékboltban" című táncjátékából a tengerészbabák tánca.

(Fotó: Péterfay Endre)

„Szállj költemény!"

LEGRÉGIBB IRODALMI színpadunk — a veszprémi. Első plakátjai még 1955-ből valók. Akkor alakult, amikor az irodalom öntevékeny népszerűsítésére, művészi tolmácsolására kevesen vállalkoztak. Vizsgaelőadásai idején a megyei könyvtár ösztönzésére és segítségével működött: 1959 óta a TIT a gazdája. Jelentősebb, első sikere a „Szeretlek, kedvesem!" című — Székesfehérvárott is bemutatott — műsorhoz fűződik. 1959-ben, a győri fesztiválon, már hat megye meghívott színpadával együtt vehetett részt. Ötvenedik előadásán, a Veszprémi Vegyipari Egyetem kamaratermében — a Népművelési Intézet kiküldött munkatársa előtt — igazolta megalapozott hírnevét. Vezetőjétől, Pintér Tibortól, a rádió azóta már két ízben kért nyilatkozatot: Pintérnek az együttes munkamódszeréről frott fejtegetését az Élet és Irodalom közölte.

Az irodalmi színpadok öntevékeny mozgalma országos méretekben bontakozik ki. Hatására megyénkben is egymást követik a megalakulások: a balatonalmádi, révfülöpi után újabban már a tapolcairól is tudunk. Különböző foglalkozású és korú emberek: értelmiségek, munkás- és parasztfiatalok készülnek, hogy együttesüket a magyar- és a világirodalom legszebb, leghaladóbb műveinek megismerésére, megértésére, majd pedig avatott tolmácsolására képessé tegyék.

VEZETŐ SZERVEINK is segítik a fellendülést! A megyei művészeti előadó például a módszertani előadóval együtt tanulmányozza, gyűjti és gyümölcsözteti a legéletképesebb színpadok tapasztalatait. Nagyobb városainkban — a város mellé — üzemi színpadokat is szeretnének létesíteni. Az ifjúságiak számszerű fejlesztése, eszmei-művészi megerősítése ugyancsak fő feladat. Diákvárosaink ifjúsági irodalmi színpadjainak a keszthelyiek munkamódszerét igyekeznek átadni. Felmérések közben tartalmi elemzést is végeznek: vezetők és előadók számára tematikát készítenek, biztosítják a továbbképzést. Műsoranyaggal látják el a fejlődőképes színpadokat, de a gyengébbeket is instruálják. Módszerek és tapasztalatok átadásában a Veszprémi Irodalmi Színpad is segít. Az eredményeket összel értékelik. Az a terv, hogy november 7-én megrendezik a városainkban, falvainkban működő irodalmi színpadok fesztiválját.

Addig még sok munka vár az öntevékeny együttesek vezetőire és előadóira: műveket tanulmányoznak, és tanulmányozzák az egyes korokat, amelyekben a művek megszülettek s költőik, alkotóik éltek. Nemcsak a versmondás művészete fontos a számukra: a versekből kisugárzó egyéni és közösségi problémák törvényszerű összefüggéseit is meg kell ismerniük. Izlésük, látókörük fejlesztése közben megtanulják a műsorközlés legcélravezetőbb módját. Megismerik, hogy milyen kapcsolatot lehet teremteni a színpad és a közönség között. Érzelmileg, hangulatilag is elő akarják készíteni az embereket a művek megértésére és élvezetére. Ahol jó a művészeti vezetés, ott már az első bemutatkozás elszakíthatatlan kapcsolatot teremthet a közönséggel. Ilyen esetekben az a magyarázat, hogy a vezetés már a műsorösszeállításkor meg tudta különböztetni az irodalmi selejttől az értékest, a korszerűtlentől a haladót. Az első sikeres bemutatkozás magyarázata az egyetlen központi gondolatra épített műsor: ilyenre készülnek Tapolcán, ilyen volt a révfülöpiek nagysikerű fellépte is — „Bor és szerelem" című műsorukkal lelkes és állandó közönséget hódítottak maguknak.

A balatonalmádiak a járási KISZ titkárok tanfolyamán rendezett József Attila emlékesten érdemelték ki az első elismerést. A fiatalokból alakított együttes tagjai olyan átérzéssel tolmácsolták, hogy nem csoda, ha az általuk elmondott versek után új igény ébredt közönségükben. Nem egy hallgatójuk kaphatott kedvet arra, hogy József Attila zsenijét most már ne csak egyes verseiből, hanem egész életművéből ismerje meg. Az ilyen tudatot alakító, nemes érzelmeket és igényeket ébresztő bemutatkozás magával ragadja a közönséget, a falusi embereket is.

A FALU IS SZÍVESEN hallgatja a költői alkotásokat. Hát még a szülőfalu! Az nemcsak boldog, még büszke is, ha költő fia művéből idéznek előtte. Nem csoda hát, ha a tapolcaiak Batsányi János, a sümegiek Kisfaludy Sándor verseit olyan érdeklődéssel hallgatják! Ezt tették nemrégiben a nagyvázsonyiak is, amikor Várnai Zseninek tapsoltak. Sajnos, akadtak még szép számban, akik nem is sejtették, hogy a költő asszony földijük. A Veszprémi Irodalmi Színpadtól aztán megtudhatták. Úgy tudták meg, olyan szépen, hogy soha ne feledjék: Várnai Zseni, a Katonafiamnak című vers költője Nagyvázsonyban született. Ilyen feladatot is teljesít a jó színpad. Ilyet, hogy még jobban megismertesse, még jobban megszeresztesse a költőt szülőfalujával. Néhány nap múlva — március 14-én — Bazsiban, Simon István fiatal, Kossuth-díjas költőnk verseit hallgathatják majd a falubeliek, hogy a „Pista gyereket" még jobban megismerjék, s legyenek büszkék a költészetére is. Olyan emberektől hallhatják majd a verseket, akik sok-sok napunkat szeretnék még ezután is a költészet napjává varázsolni. Az állandó tagok — Vajda Edit, Halász Zsuzsa, Táncsics Mária, Hódossy Gizella, Major Gyula, Frölich János, Maróthy Rezső, Varga Károly, Károlyi Imre, Borbély László — tolmácsolásában már nemcsak Veszprém, hanem Székesfehérvár, Győr, Várpalota, Ajka, Nyirád, Halimba, Padrag, Zalahaláp és Diszel lakói is hallhatták a verseket. Több mint 110 előadáson — Sármelléktől Sikátorig — szállt már a költemény...

MUNKÁSSZÁLLÁSOKON, művelődési otthonokban, iskolákban, termelőszövetkezeti és családi összejöveteleken idézték az emberiség közkincsét: közte a mi Petőfink, Adynk, József Attilánk és Radnóti Miklósunk örökéletű alkotásait.

Cserhát József

Két kiállítás

Ma nyitják meg Veszprémben a Bakony Múzeumban Gyenes Tamás Munkácsy-díjas szobrászművész és Nemcsics Antal festőművész kiállítását. A megnyitó után a művészek vezetik a tárlatot: ők mutatják be a kiállítás szobor-, illetve képanyagát a közönségnek.

Vasárnap, március 5-én Újhelyi Gábor képeit — régibb és újabb alkotásait — láthatják majd a csetényiek. A gyűjteményes kiállítást Vágfalvi Ottó festőművész vezeti be. Ez lesz a megyei képzőművészet első falusi bemutatkozása. Huller Gyula, a művelődési otthon vezetője, nagy gonddal készíti elő pedagógus társaival az érdeklődéssel várt kiállítást.

NÉMETH BÉLA elvtársnak ÖRVÉNYES

TISZTELT KARTÁRSAM!

Ne haragudjon, hogy csak így, utólag mondhatom meg Önnek, hogy valóban kartársak vagyunk, de ittjárta alkalmával nem adott módot erre. Erre sem, és semmi egyébre. Összekapta szépen elrendezett sáját, vette a kalapját — és elrohant azzal, hogy majd meglátjuk, mi lesz ennek a következménye!

Drága Kartársam! Mi állunk a következmények elé! Tekintettel azonban arra, hogy Ön — mint itt többünk előtt kijelentette —, most már a minisztériumba megy vélt sérelmével, engedje meg nyomatékosan kijelentenünk, hogy a mi országunkban nem ildomos dolog nevelőnek úgy viselkednie a dolgozók államhatalmi szervével, a dolgozók által megválasztott tanáccsal szemben, mint ahogy Ön tette, amikor — jogosan — hibájára jóakaratúlag figyelmeztették. Ön itt ma négyünk előtt úgy viselkedett, hogy csak félő szívvel tudunk tanitványaira és falujára is gondolni, amelyik Önt nevelőjeként tiszteli.

Miről is van hát szó? Ön a legutóbbi tanácsülésen — beszámolván az iskolai takarékossági mozgalom valójában nagyon szép és elismerésre méltó eredményeiről — azt a kijelentést tette, hogy év végéig a háromszáz forintos átlagot igyekszik elérni tanulóként. Ezzel nem értett egyet a tanácsülés, ezzel nem értettünk egyet mi sem, és erre figyelmeztettük. Mi úgy véljük — és valószinűleg a tanács is így gondolta —, hogy az iskolásgyerekek takarékossága arra irányul, amit a saját pénzükből gyűjtenek össze. Tehát nem arra, hogy naponta pumpolják a szüleiket újabb és újabb betétekért. Igaz, az Ön véleménye szerint az Ön iskolájában nem jelent semmi megerőltetést — a többségnek. Mégis! Gondolja végig nyugodtan! Évi háromszáz forintos á t l a g! Ha leszámítja a téli, tavaszi szünetet, egyéb szünnapokat, ünnepeket, azt kivánja a tanulóitól, hogy naponta körülbelül két forintot vigyenek takarékbélyegre! Versenyt csinál abban az iskolában, hogy ki az első, ki a második! Ha az én gyerekeim Önhöz járnának, napi hat forintot kellene, hogy adjak nekik, mert másként lemaradnának a versenyben! Hát ezt Ön helyes nevelési eljárásnak tartja? Úgy véli, hogy a valójában nagyon fontos takarékosság minden területen, a takarékos életre nevelés az iskolában is, ezt, ilyen célt szolgál? Nincs rossz fizetésem, kedves jó Kartársam! Nincs bizony! De ezt — nem tudnám teljesiteni! Tél van, fűtési gondok, aztán tavasz jön, cipő, ruha, hisz a gyerekféle nő, mintha madzagon húznák. Nem kis gond a gyerek! S nem is kis felelősség! Mit mondanának az én gyerekeim? Nem vagyok olyan jó apjuk, mint az, aki esetleg a napi hat forintot biztositani tudná! Éket verhetne közém és a gyerekeim közé, vagy közém és a gyerek nevelője közé. Hát helyes ez?

S Ön, ahelyett, hogy elismerné, hogy helytelenül túlhajtott valamit, ami hiba, kijelenti, hogy akkor inkább sehogyan sem csinálja, hogy Önt a tanács akadályozza a jó munka végzésében. Ön itt nálunk azt mondotta, hogy azzal vádolták a tanácsülésen, ezzel a módszerével segíti a huligánizmust. Ezzel — ha ez elhangzott — valójában nem lehet egyetérteni! De azzal sem, hogy Ön, aki nevelő, nem ennek a kijelentésnek a helytelenségét magyarázta meg, nem a tévedéséről, helytelen elképzeléséről győzte meg a felszólalót, hanem vérig sértődve kijelentete, hogy: nem! Akkor sehogyan sem végzi a takarékossági mozgalomban azt a munkát, ami kötelessége! Mit szólna Ön ahhoz, ha a párt az ellenforradalom után kijelentette volna, hogy nem, sehogyan sem működik tovább! Pedig úgye, a pártnak nehezebb volt meggyőznie sok félrevezetett embert, mint Önnek lett volna egy — biztosan hisszük! — nem is rosszindulatú felszólalót nevelői hivatása teljesitése közben a helyes útra vezetni.

Nálunk is vérig sértődött, és büszke göggel jelentette ki, hogy nincs ideje álláspontunkat végighallgatni. Elrohant. Igaz, némi kis fenyegetőzésre még futotta idejéből. Igaz, erre rövid idő is elég! Kartársam! Így nem lehet! Nem szabad! Tilos! Bűn így viselkedni a jogos kritikával szemben! Hát hogyan neveli Ön a gyermekeit, és a falu felnőtt lakosságát többek között erre az annyira szükséges emberi erényre? Ön türelmetlen, sértődékeny, és fenyegetőzik? Milyen alapon? Mert hibát követett el, s van ebben az országban valaki, aki ezt Önnek meg meri mondani?

Mi lenne az Ön véleménye arról, ha Önnel minden hónapban köttetnének hat új életbiztositást? Nem jutna eszébe még akkor is, ha senkinek sem beszélne is róla, hogy azért ez mégiscsak sok! Hogy az életbiztositás mégsem kötelező?

Ön hozott ide egy ivet, amit a szülők aláirtak. Elolvasni ugyan nem adta ide, de gondolom, mi lehet a tartalma. A szülők helyeslik az Ön háromszáz forintos célkitűzését. Csakhogy az biztos, hogy ezt a szülők nem önmaguktól találták ki! Én például nem irtam volna alá! Viszont, ha az én gyerekeimet is Ön tanitaná, s így ismerném nevelői elveit, mint most sikerült megismernem, elgondolkoznék rajta, hogy mi lehet annak a következménye, ha az én aláirásom lemarad egy ilyen ivről? S ezen — higgye el — Örvényesen is elgondolkoztak egynéhányan. Mi azoknak a szülőknek a véleménye a mi szavunkról? A miénkről, akik azt igértük, hogy nem terheljük túl a dolgozókat békekölcsönjegyzéssel?

Félre ne értsen, kedves Kartársam! A takarékosság elve mellett állok, hiszem, hirdetem és vallom, hogy elengedhetetlenül szükséges dolog. A takarékosság minden formája az, amely egészséges, amely meggyőződés következménye, amely belső szükségletből fakad, amely a kényszer minden látszatát kerüli. Gondolkozzon el ezeken, és amikor a minisztériumban ezen véleményünk miatt panaszt tesz, tegye a tanácsülés, az ott felszólalók, és Kanizsa barátom véleménye mellé egy nevelőtársa véleményét is, aki igenis egyetért mindazokkal, akik Önt időben és szép szóval a túlhajtott dolgok egészségtelenségére figyelmeztették.

Sajnálom, hogy ma elrohant tőlünk. Szóval talán bővebben is elmondhattam volna véleményemet. Higgye el nekem, ennek ellenére kartársi szeretettel irta mindezeket:

VÁGVÖLGYI LÁSZLÓ